

نیکو و هانک اول

www.ketab.ir

دکتر جلال درخشه

سرشناسه	درخشه، جلال، ۱۳۳۲ -
عنوان و نام پدیدآور	دانستنیهای علم سیاست نیکولو ماکیاوولی/ مولف جلال درخشه
مشخصات نشر	تهران: وزارت علوم، تحقیقات و فناوری، معاونت فرهنگی، دفتر برنامه ریزی اجتماعی، ۱۳۸۷.
مشخصات ظاهری	۳۹ص؛ ۱۹×۲۵سم.
شابک	978-964-7508-40-7
وضعیت فهرست نویسی	فیا
پادداشت	کتابنامه
موضوع	ماکیاوولی، نیکولو، ۱۴۶۹ - ۱۵۲۷ - نقد و تفسیر
موضوع	دانشمندان علوم سیاسی - ایتالیا - سرگذشتنامه
موضوع	علوم سیاسی - متون قدیمی تا ۱۸۰۰م.
موضوع	اخلاق و سیاست
موضوع	دولت
شناسه افزوده	فهرات. وزارت علوم، تحقیقات و فناوری. دفتر برنامه ریزی اجتماعی و مطالعات فرهنگی
رده بندی کنگره	۱۳۸۷/۲۵۲/ج۱۳۲
رده بندی دیویی	۳۲۰/۰۱۰۹۲
شماره کتابشناسی ملی	۱۲۵۹۰۳۷

دانستنی های سیاست

(نیکولو ماکیاوولی)

معاونت فرهنگی و اجتماعی وزارت علوم، تحقیقات و فناوری

دفتر برنامه ریزی اجتماعی و مطالعات فرهنگی

مؤلف: دکتر جلال درخشه

مدیر هنری: رسول خسروبیگی

چاپ اول: تابستان ۱۳۸۸

تمام حقوق محفوظ است

فهرست اجمالی

فهرست تفصیلی ۷

پیشگفتار ۱۱

مقدمه ۱۵

زندگی و حیات ماکیاویلی ۱۷

ماکیاویلی و تاریخ تفکر سیاسی غرب ۲۱

آثار و نوشته‌های ماکیاویلی ۲۴

روش‌شناسی ماکیاویلی ۲۵

حکومت در نگاه ماکیاویلی (تحلیل کتاب شهریار) ۲۷

سیاست از منظر ماکیاویلی (تحلیل کتاب گفتارها) ۳۶

خلاصه‌ای از اصول تفکر سیاسی ماکیاویلی ۴۲

منابع ۴۵

فهرست تفصیلی

- ۱ مطالعات متمرکز بر نوشته‌های کلاسیک ایتالیا و لاتین
- ۲ حضور در دستگاه دیپلماتی فلورانس
- ۳ دولت - شهرهای ایتالیا، مدرسه سیاسی ماکیاولی
- ۴ دینار با سزار «جورژیا» و ایده نوشتن «شهریار»
- ۵ «زندگی در تبعید»
- ۶ کتاب «شهریار» چگونه نوشته شد
- ۷ بازگشت به عرصه سیاست و نگارش دو کتاب
- ۸ جنبش اصلاحی «لوتر» و رقابت برای حکمرانی بر ایتالیا
- ۹ پایان زندگی ماکیاولی
- ۱۰ پدر نظریه پردازی سیاسی نو
- ۱۱ نظر ماکیاولی درباره دولت
- ۱۲ تلاش در راه ریشه‌دار کردن قدرت سیاسی
- ۱۳ هدف و وسیله در دیدگاه ماکیاولی
- ۱۴ مفهوم حاکمیت
- ۱۵ اعمال انسان تحت تأثیر انگیزه‌های اقتصادی است
- ۱۶ واقع گرایی مطلق و مفرط، مهم‌ترین ضعف ماکیاولی

۱۷ غفلت از اهمیت اخلاقی در سیاست

۱۸ آثار مخرب به کارگیری فلسفه‌های ماکیاولی در عصر جدید

دوره ادبی ماکیاولی از قبل از جمعید آغاز و تا مرگ او ادامه داشت

۲۰ رویکرد تاریخی در روش‌شناسی ماکیاولی

استفاده از تاریخ برای برنامه‌ریزی‌های آینده‌گرا

۲۲ غلبه تجربه‌های شخصی بر رویکردهای تاریخی

استفاده از تاریخ به عنوان یک وسیله

۲۳ اظهار نظر سلبان و دلفینگ درباره رویکرد تاریخی

۲۴ خصلت واقع‌بینی ماکیاولی

۲۵ انواع حکومت

۲۶ جمهوری، مهم‌ترین نوع حکومت

۲۸ انواع حکومت شهریاری

۲۹ انواع حکومت نوینید

راهی برای حل مشکلات ناشی از حکومت‌های نوینید

۳۱ منظور از سلاح خوب

تفسیر زن راک شوالیه از سلاح خوب

۳۲ شیوه‌های خوب و بد دستیابی به مقام شهریاری

- تیهکاری، روشی نادرست برای دستیابی به قدرت سیاسی ۲۱
- انواع تیهکاری ۲۵
- توصیه هاکیاوالی به شهریار در زمینه تیهکاری ۲۲
- تعریف «شهریاری ملی» ۲۷
- تبعات اتکای شهریار به اشراف ۲۸
- در منعت حکمت دینی ۲۹
- شهریار نباید مهربان باشد ۳۰
- چگونگی رابطه مردم و فرمانروا ۳۱
- فرمانروا، حافظ اموال مردم است ۳۲
- «سرشت انسان» مهم ترین مفروض ۳۳
- سرشت بد بشر در پهنه سیاست ۳۴
- علت سرشت بد انسان ۳۵
- روش های حل مشکلات ۳۶
- روش های مورد استفاده فرمانروا برای حل مشکلات ۳۷
- مقایسه کتاب «شهریار» و «گفتارهایی درباره لیوی» ۳۸
- چه کسی باید دولت را بوجود آورد ۳۹
- تصمیم گیری درباره امنیت ۴۰

- نیاز دولت به پشتیبانی افراد و ارائه یک سند ۵۱
- تأکید بر شناخت وضعیت مردم ۵۱
- نظری درباره خودخواهی انسان‌ها ۵۲
- تعریف «جمهوری» ۵۱
- نگویش طبقه ثروتمند و تنبل جامعه ۵۵
- شرایط تأسیس «جمهوری» ۵۲
- نظر ماکیاولی درباره دین ۵۷
- دین در خدمت دولت ۵۸
- نیاز شهریار به ارتش خوب ۵۴
- خلاصه‌ای از اندیشه‌های ماکیاولی ۲۰
- علت احترام به نهادهای جمهوری ۲۱
- تمام اشکال حکومت مورد ذم ماکیاولی است. ۲۱
- سیاست برپایه انسان‌شناختی قرار دارد ۲۲
- خودپرستی، انسان را رو به نیستی می‌برد ۲۱
- زماندار باید شریر باشد ۲۵
- لرزش‌های اجتماعی، آلت دست زماندار ۲۲
- پایه گذری اندیشه سکولاریسم ۲۷

پیشگفتار

فرهنگ سیاسی مردمان ایران زمین از دیرباز و به شهادت اعصار گوناگون تاریخ، فرهنگی مبتنی بر کرامت و ارزش‌های انسانی و دینی با ویژگی‌های خودورزی، اعتدال‌خواهی، منطق‌گرایی و میانه‌روی بوده است. همگان می‌دانند که در سینه‌دم تاریخ حیات بشری، ایرانیان با مشی عالمانه و عدالت‌خواهانه خود، ارائه‌کننده الگوی‌هایی کارآمد برای تأسیس و تداوم سلسله حکومت‌های بشری بوده‌اند و آنگاه که سرزمین ایرانیان به نام اسلام و اسلام‌خواهی مزین شد، عصر زرین دیگری از تاریخ مردمان آن و تاریخ بشریت آغاز شد.

تأکید بر علم، دانایی، خردباوری و روشنگری توأم با عدالت‌جویی و میانه‌روی از اصولی است که پیشوایان بزرگ اسلامی پیوسته آن را گوشزد کرده‌اند. مهم‌ترین آنها کلام نورانی امیرالمؤمنین حضرت علی (ع) می‌باشد که می‌فرمایند:

«لا یری الجاهل الا مفراطاً او مفرطاً»

جاهل و نادان همواره یا افراط می کند یا تفریط.

تعمق و تفکر در این فرمایش گرانبها مشخص می سازد که شرط رها شدن از دام افراط و تفریط، غلبه بر جهل و کسب شناخت و آگاهی لازم و کافی انسان ها از شرایط سیاسی، فرهنگی و... خود است. کسانی دچار افراط و تفریط می شوند که شناخت صحیح و دقیقی از ابعاد مختلف نظری و عملی پدیده های انسانی نداشته باشند. جهل، افراط و تفریط به همراه می آورد و علم و آگاهی روشنایی بخش و اعتدال آفرین است. روشن است که فعالیت فرهنگی و سیاسی دانشجویان و جامعه علمی کشور تا زمانی که به آگاهی لازم در مورد نظریه ها، شخصیت ها، سازمان ها، تاریخ و مفاهیم مختلف علوم سیاسی و اجتماعی مجهز نشود نمی تواند به حرکت فزاینده توسعه کشور کمک کند. تعمق و تدقیق در کارست یافته ها و مفاهیم سیاسی و آشنایی هر چند مختصر با دانستنی های سیاست و فرهنگ، فرصت ها و چالش های جامعه بشری را برای قشر فرهنگی و دانشگاهی روشن تر می سازد این گونه است که می توان به تقویت تعهد اجتماعی قشر دانشگاهی و حضور مؤثر تر نخبگان دانشجویی در سیاست امیدوار شد. معاونت فرهنگی و اجتماعی وزارت علوم، تحقیقات و فناوری در راستای انجام رسالت ها و مأموریت های کلان خویش و نیز تحقق دانشگاه تمدن ساز اسلامی - ایرانی، با تلاش برای تسلط گفتمان علم و دانایی - محوری که همواره سرلوحه فرهنگ ایرانیان بوده است و نیز اهتمام خاص به اصل آموزش محوری در کلیه فعالیت های جمعی دانشجویی از جمله فعالیت های سیاسی ایشان، وظیفه خود می داند تا قشر جوان جامعه دانشگاهی کشور را که آینده ساز ایران اسلامی هستند، با برخی از اصطلاحات و مفاهیم سیاسی و فرهنگی در قالب انتشار کتابچه های «دانستنی های سیاست و فرهنگ» آشنا سازد. باشد که دانشجویان عزیز با کسب شناخت و معرفت لازم از سیاست در دو حوزه نظر و عمل، بتوانند عالمانه، سیاست اسلامی و ایرانی را که برخاسته و نشأت گرفته از این دو منبع هویتی است، به عنوان الگویی الهام بخش برای جهانیان معرفی نمایند و طریقت اعتدال خواهی و استقلال منشی را در تعامل و رقابت

سازنده بیاموزند.

دغدغه اصلی و مهم این معاونت، پرهیز جامعه علمی و به خصوص دانشجویی کشور از افراط و تفریط و تأکید بر نهادینه ساختن فرهنگ سیاسی «اعتدال و خردورزی» به منظور ایجاد بستری مناسب برای نقد، مناظره، نظریه پردازی و شکوفایی علمی در راستای ارتقای خودباوری، عدالت جویی و معنویت خواهی است.

در پایان شایسته است از مدیر کل محترم دفتر برنامه ریزی اجتماعی و مطالعات فرهنگی جناب آقای دکتر غلامرضا خواجه سروی که این مجموعه گرانبها با حمایت، همفکری، راهنمایی و دلسوزی ایشان به مرحله اجرا درآمد، آقایان دکتر جلیل دارا، معاون و دکتر علی ادبی مشاور محترم دفتر برنامه ریزی اجتماعی و مطالعات فرهنگی که مشاوره و راهنمایی مستمر مجموعه از ابتدا تا کنون را بر عهده داشتند، آقایان روح الله نصراللهی و سید رازیق بهیار مقدم که زحمت نظارت، ویراستاری و ارزیابی علمی مجموعه فوق را متقبل شدند، همچنین سرکار خانم فائزه معینی که ویراستاری ادبی و فنی مجموعه را به عهده داشتند و همکاران محترم گروه اطلاع رسانی از جمله آقای جواد علی پور که این اثر را تا مرحله چاپ و انتشار پیگیری کردند، صمیمانه تشکر و قدردانی شود.

محمدباقر خرمشاد

معاون فرهنگی و اجتماعی